

4. Effektivisering af samarbejdet

Lissabon-traktaten

Effektiviserer samarbejdet gennem *institutionelle* ændringer:

- Gør Det Europæiske Råd til en institution.
- Indfører en fast formand for Det Europæiske Råd valgt for to et halvt år ad gangen.
- Introducerer en »dobbelt-hattet« udenrigsrepræsentant som fast formand for Udenrigsrådet og næstformand i Kommissionen.
- Indfører gruppeformandskab for øvrige rådsformationer med tre lande i 18 måneder, hvor den ledende rolle går på skift for 6 måneder ad gangen.
- Sikrer én kommissær per medlemsland frem til 2014 og herefter kommissærer fra 2/3 af medlemslandene ad gangen, med fuld og lige rotation.
- Styrker borgernes og virksomhedernes adgang til EU-domstolen.

Effektiviserer samarbejdet gennem ændringer i *beslutningsprocedurerne*:

- Gør kvalificeret flertal til hovedreglen for beslutninger i Rådet.
- Udbreder brugen af den almindelige lovgivningsprocedure, der gør Europa-Parlamentet til medlovgiver.
- Ændrer på definitionen af kvalificeret flertal i Rådet.

Et hovedformål med Lissabon-traktaten er at effektivisere det europæiske samarbejde med henblik på at sikre handlekraften i det udvidede EU med 27 medlemslande. Med det sigte ændrer Lissabon-traktaten på de traktatmæssige spilleregler. Dermed forbedres rammerne for, at EU kan skabe konkrete politiske resultater til gavn for de europæiske borgere. Endvidere medfører Lissabon-traktaten, at Europa sættes bedre i stand til at præge den globale dagsorden og spille en stærkere udenrigspolitisk rolle.

Lissabon-traktaten gennemfører tværgående effektiviseringer af beslutningsmekanismerne primært ad to veje. Dels gennem en række institutionelle ændringer, dels ved en strømlining af EU's beslutningsgange. Disse ændringer gennemgås neden for i afsnit 4.1 og 4.2.

Dernæst gennemfører Lissabon-traktaten to sektor-specifikke effektiviseringer. Det drejer sig om samarbejdet om retlige og indre anliggender, herunder først og fremmest hvad angår det politi- og strafferetlige samarbejde. Se nedenfor i kapitel 6. Dernæst vedrører det rammerne for EU's optræden udadtil. Se nedenfor i kapitel 7.

Endelig indfører Lissabon-traktaten en række ændringer i reglerne om den økonomiske og monetære politik og om EU's finanser, der navnlig styrker Europa-Parlamentets indflydelse både i den årlige budgetprocedure og i forbindelse med de flerårige finansielle perspektiver. Se herom nedenfor i kapitel 5.

4.1 Institutionelle ændringer

Med Lissabon-traktaten indsættes et nyt afsnit III i traktaten om Den Europæiske Union, der giver et overblik over det institutionelle system i Unionen. Herudover indeholder sjette del i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde fortsat en række specifikke institutionelle og budgetmæssige bestemmelser.

Lissabon-traktaten ændrer på en række af bestemmelserne om de enkelte institutioner for at styrke deres effektivitet i lyset af behovet for bedre koordination, beslutningsdygtighed og handlekraft i et EU med mange medlemmer.

Dette er også baggrunden for, at der med Lissabon-traktaten oprettes nye poster som henholdsvis en fast formand for Det Europæiske Råd og en styrket udenrigsrepræsentant (Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik) med ansvar for gennemførelsen af både Kommissionens eksterne anliggender og Rådets fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det er ligeledes baggrunden for beslutningen om en mindre Kommission fra 2014 med en samtidig styrkelse af formandens beføjelser. Kommissionens og EU-domstolens roller som ansvarlige for henholdsvis den europæiske forvaltning og overholdelse af lov og ret fastholdes. Domstolens beføjelser præciseres, og Europa-Parlamentets rolle styrkes på forskellig vis. Traktaten indfører endvidere nye rammer for Europa-Parlamentets sammensætning. Endelig sker der ændringer i systemet med de halvårige, roterende formandskaber.

EU's institutioner